

NOVICE Z GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Alenka Kovač, Tomaž Petek

Geodetska uprava Republike Slovenije želi tudi v tej številki bralcem Geodetskega vestnika predstaviti nekaj dogodkov, ki so zaznamovali naše delo v preteklih mesecih.

ČLANSTVO V ZDRUŽENJU EUROS DR

Eden pomembnejših dogodkov je prav gotovo vključitev v združenje EuroSDR. Od 22. do 24. oktobra 2014 je v belgijskem mestu Lueven potekala že 125. konferenca združenja EuroSDR (angl. European Spatial Data Research). EuroSDR je vseevropska organizacija, ki je bila leta 1953 z mednarodno pogodbo in pod imenom OEEPE ustanovljena v Parizu. Prek članstva državnih organizacij v EuroSDR so zastopani raziskovalni interesi na področju prostorskih podatkov evropskih držav. Rezultat je mreža predstavnikov evropskih organizacij in inštitutov. Skupni raziskovalni projekti obravnavajo pridobivanje, upravljanje ter zagotavljanje prostorskih podatkov in storitev, na mednarodnih delavnicah in tečajih pa se obravnavajo ključna vprašanja. EuroSDR ponuja povezovanje državnih geodetskih uprav z raziskovalnimi inštituti in zasebnim sektorjem, sodoben raziskovalni program, zmožnost pravočasnega snovanja, širjenja in izvajanja raziskovalnih projektov, prirejanje delavnic, objavo strokovnih standardov in izobraževanje. V okviru združenja deluje pet skupin.

Zadnje konference se je kot član slovenske delegacije udeležil tudi dr. Dalibor Radovan z Geodetskega inštituta Slovenije. Geodetska uprava Republike Slovenije, Geodetski inštitut Slovenije in Oddelek za geodezijo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo so namreč sklenili sporazum o sodelovanju na področjih skupnega interesa v okviru združenja EuroSDR. Vse tri organizacije so se s podpisom zavezale k sodelovanju na področju mednarodnega vključevanja geodetske dejavnosti, vodenja in upravljanja evidenc zemljišč in nepremičnin ter kartografske in topografske dejavnosti v okviru združenja EuroSDR. Slovenija je 18. septembra poslala vlogo za članstvo v EuroSDR, ta je bila obravnavana in potrjena na redni seji 23. 10. 2014, in od tega dne je Slovenija članica združenja EuroSDR.

OBISK DELEGACIJE SRBSKEGA REPUBLIŠKEGA GEODETSKEGA ZAVODA

Geodetsko upravo RS je v začetku decembra obiskala delegacija srbskega republiškega geodetskega zavoda, s katero smo si izmenjali mnenja in izkušnje na področju evidence zemljepisnih imen. Ker Republika Slovenija sedaj predseduje vzhodno-srednjeevropskemu in jugovzhodno-evropskemu jezikovno-zemljepisnemu oddelku pri izvedenski skupini Združenih narodov za zemljepisna imena, je srbska komisija za standardizacijo zemljepisnih imen zaprosila slovensko komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen in Geodetsko upravo Republike Slovenije, da bi njihove predstavnike seznanili z vsemi dejavnostmi na področju zemljepisnih imen v Sloveniji. Tako sta 4. in 5. decembra 2014 Slovenijo obiskala predstavnika geodetske uprave Republike Srbije.

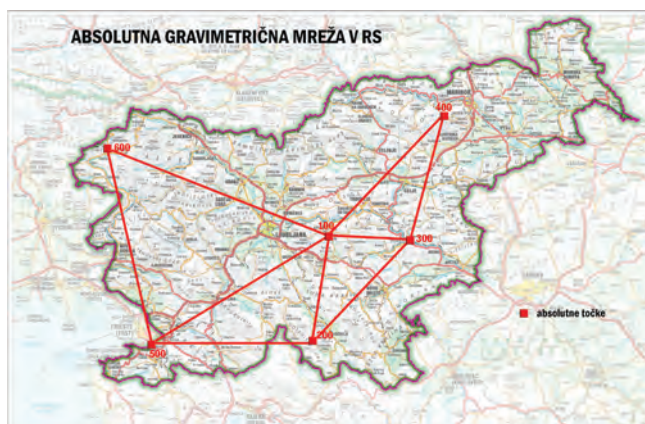
S področjem zemljepisnih imen so se v Srbiji začeli intenzivneje ukvarjati šele pred časom. Tako sedaj vzpostavljajo register zemljepisnih imen, na novo so ustanovili tudi komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen. Pri delu se srečujejo s številnimi dilemami in vprašanji v zvezi z zbiranjem in vodenjem zemljepisnih imen ter njihovo standardizacijo.

Med obiskom na Geodetski upravi Republike Slovenije so bila gostom uvodoma predstavljena vsa področja dela geodetske uprave in topografska baza, ki jo geodetska uprava vzpostavlja s sredstvi finančnega mehanizma EGP 2009–2014. Sledila je predstavitev delovanja registra zemljepisnih imen (vzpostavitev, podatkovni model ter vodenje in vzdrževanje zemljepisnih imen), zakonodaje s področja zemljepisnih imen, sodelovanja med geodetsko upravo in komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen ter sodelovanja geodetske uprave v mednarodnih projektih, ki vključujejo zemljepisna imena (EuroGeoNames, ELF, INSPIRE). Na sestanku smo se dogovorili, da bosta obe komisiji in obe geodetski upravi tudi v prihodnje sodelovali na področju zemljepisnih imen.

PREGLED AKTUALNIH PROJEKTOV

Pred koncem leta običajno napoči čas, ko je treba narediti pregled opravljenega dela in ugotoviti, ali se približujemo zastavljenim ciljem. Vodstvo projekta »Posodobitev prostorske podatkovne infrastrukture za zmanjšanje tveganj in posledic poplav« je opravilo analizo in ugotovitve o opravljenem delu zapisalo v letno poročilo za leto 2014. To vsebuje opis nekaterih dejavnosti, ki so izstopale, ter pregled opravljenega v projektu kot celoti in po posameznih podprojekti. Smo že skoraj na polovici izvajanja projekta in vodstvo ugotavlja, da smo z delom lahko zadovoljni, doseženi rezultati pa so dovolj trden obet za uspešno dokončanje projekta v začetku leta 2016. Več o projektu si lahko preberete na naši spletni strani <http://www.gurs-egp.si/>.

Zelo dejavni smo bili pri vzpostavljanju absolutne gravimetrične mreže, o čemer smo pisali že v prejšnji številki. Dne 15. decembra 2014 je na Geodetski upravi Republike Slovenije potekala predstavitev rezultatov absolutne gravimetrične izmere v Sloveniji. Izmera se je izvajala v okviru projekta »Posodobitev prostorske podatkovne infrastrukture za zmanjšanje tveganj in posledic poplav«, podprojekta »Geodetski referenčni sistem«, financiranega iz sredstev finančnega mehanizma EGP.

Slika 1: Absolutna gravimetrična mreža Slovenije.

Izmero in predstavitev rezultatov je izvedel g. Christian Ullrich iz avstrijske geodetske uprave (BEV – Bundesamt für Eich und Vermessungswesen). Sama izmera je potekala med 30. septembrom in 15. oktobrom 2014, in sicer na vseh šestih absolutnih gravimetričnih točkah, ki jih imamo v Sloveniji: na Arehu na Pohorju, v Sevnici, Gotenici, Bogenšperku, Socerbu in Klužah. Te točke definirajo gravimetrični datum v Republiki Sloveniji in so izhodišče za vsa nadaljnja gravimetrična merjenja. Meritve so se izvajale z absolutnim gravimetrom FG-5, ki deluje po načelu prostega pada telesa v vakuumu in je najnatančnejši instrument za meritve težnega pospeška.

SODELOVANJE S SOSEDNJI DRŽAVAMI

Slovenija nadaljuje dejavnosti pri vzpostavljanju sodelovanja s sosednjimi državami. V mestu Badacsony na severni obali Blatnega jezera na Madžarskem je bil 17. decembra 2014 sklenjen sporazum o sodelovanju med Slovenijo, Hrvaško in Madžarsko na področju evidentiranja nepremičnin, ki so ga podpisali Geodetska uprava Republike Slovenije, Državna geodetska uprava Republike Hrvaške ter madžarski Inštitut za geodezijo, kartografijo in daljinsko zaznavanje. Sporazum naj bi omogočil boljše sodelovanje na področjih skupnega interesa po načelu medsebojne enakosti. Njegov cilj in namen sta spodbujanje tristranskega in medsebojnega sodelovanja na področju geodetske dejavnosti, vodenja in upravljanja evidenc zemljišč in nepremičnin ter kartografske in topografske dejavnosti v skladu z nacionalnimi zakoni in predpisi.

Slika 2: Podpis sporazuma o sodelovanju.

Nadaljuje se tudi sodelovanje med Geodetsko upravo Republike Slovenije in Državno geodetsko upravo Republike Hrvaške. V skladu z dolgoletno tradicijo sta se novembra 2014 obe geodetski upravi srečali, tokrat na gradu Bogenšperk v osrednjem delu Slovenije. Tam sta si vzajemno predstavili zadnje dejavnosti in dosežke v preteklem letu.

DEJAVNOSTI NA EVROPSKI RAVNI

Mednarodne dejavnosti so se nadaljevale takoj na začetku letošnjega leta, in sicer je že 13. in 14. januarja 2015 v Bruslju potekal sestanek izvršilnega odbora UN-GGIM Evropa. To je regionalna skupina

za območje Evrope, ki je bila ustanovljena oktobra 2014 na pobudo Organizacije združenih narodov o globalnem upravljanju geoprostorskih informacij. Njen cilj je delovati pri oblikovanju agende za razvoj globalnih geoprostorskih informacij in spodbujati njihovo uporabo za reševanje ključnih svetovnih izzivov.

Na začetku so bile predstavljene aktivnosti tretjega visokega foruma Združenih narodov o globalnem upravljanju geoprostorskih informacij, ki je potekal oktobra 2014 v Pekingu. Ključne ugotovitve posveta v Pekingu so bile, da je treba temam s področja geoprostorskih informacij nameniti ustrezno pozornost v politiki, v ta namen je bila sprejeta tudi tako imenovana Pekinška deklaracija. V nadaljevanju so bile predstavljene aktivnosti delovnih skupin na področju geoprostorskih podatkov in specifikacije zanje. Obravnavan je bil nabor ključnih podatkov v primerjavi s specifikacijami INSPIRE in glede na vsebine, zastopane v projektu ELF. Pripravljen je bil pregled uporabniških potreb in povezovanje prostorskih podatkov v posamezne procese. V okviru UNGGIM poteka tudi vzpostavljanje nacionalnih institucionalnih dogovorov (NIA) za upravljanje geoprostorskih informacij. Predstavljen je bil program COPERNICUS, v okviru katerega nastajajo satelitski posnetki SENTINEL in tako imenovani podatki »In-situ«. Ne gre zanemariti podatka, da bo industrija v državah članicah v okviru tega programa v naslednji finančni perspektivi prejela 87 milijonov evrov.

Na sedežu Skupnega raziskovalnega središča (angl. Joint Research Centre – JRC) v italijanskem mestu Ispra je Evropska komisija 26. in 27. januarja 2015 organizirala drugi redni sestanek skupine za vzdrževanje procesov in izvajanje obveznosti iz direktive INSPIRE (angl. Maintenance and implementation group – MIG-P). Sestanka so se udeležili predstavniki skoraj vseh držav članic in Evropske agencije za okolje (EEA), člani skupine INPIRE iz JRC in generalnega direktorata za okolje Evropske komisije (DG ENV). Na njem so obravnavali rezultate dela podskupin in programa dela skupine MIG-P ter podskupin za naslednje obdobje. Skupina za tehnično implementacijo in vzdrževanje (MIG-T) je lani pripravila zelo obsežen in poglobljen program za tehnično implementacijo obveznosti direktive INSPIRE, ki pa bo izvedljiv zgolj, če bodo določene ustrezne prednostne naloge. Tako so vzpostavili objektivna merila, na podlagi katerih bodo lažje opredelili prednostne naloge za posamezne cilje iz delovnega programa. Udeleženci so bili na koncu sestanka spet opozorjeni, da bo Evropska komisija uporabila pravna sredstva, če v državah članicah ne bomo zagotovili predvidenih omrežnih storitev za prostorske podatke do zastavljenih rokov.

Za konec moramo omeniti mednarodno delavnico v okviru podprojekta »Topografska baza« (TOPO), ki se izvaja v projektu »Posodobitev prostorske podatkovne infrastrukture za zmanjšanje tveganj in posledic poplav«. Na njej so bili poleg uslužbencev Geodetske uprave Republike Slovenije prisotni predstavniki podjetij, ki sodelujejo kot izvajalci v podprojektu TOPO in podprojektu INSPIRE, ter predstavnik partnerske organizacije v projektu z norveške geodetske uprave (Statens Kartverk). Na delavnici so bile predstavljene omrežne storitve, razvite v podprojektu INSPIRE, ter posamezne naloge prve faze podprojekta TOPO, od razvoja logičnega modela, skladnega z INSPIRE, do njegove fizične realizacije v izbrani podatkovni bazi. Predstavljena je bila tudi aplikativna rešitev, namenjena vodenju in upravljanju topografskih podatkov, ter predviden način migracije obstoječih podatkov v nov podatkovni model. Nekatere dileme in vprašanja smo proučili skupaj s predstavnikom partnerske organizacije.

Slika 3: Udeleženci delavnice okviru podprojekta Topografska baza (TOPO).

Alenka Kovač in Tomaž Petek
Geodetska uprava RS
Zemljemerska ulica 12, SI-1000 Ljubljana
e-naslov: tomaz.petek@gov.si